

H. Knöll, DIE MEGALITHGRÄBER VON LENGERICH-WECHTE, *Bodenaltertümer Westfalens* 21, Aschendorff Münster 1983, ss. 40, tabl. 63 (1 jako załącz.), ryc. 2.

Grobowce megalityczne z młodszej epoki kamienia w Europie Północnej budziły i budzą do dziś duże zaciekawienie badaczy tej epoki. Dlatego też z zainteresowaniem przyjmuje się pełne publikacje tych niezmiernie ważnych (nie tylko dla odtworzenia elementów życia społecznego i duchowego, ale i uściślenia związków kulturowych oraz chronologii) obiektów archeologicznych. Północna Westfalia należy do tych obszarów, gdzie zarejestrowano stosunkowo dużą ilość różnego typu neolitycznych grobowców kamiennych (zob. tabl. 63), chociaż tylko niewielka ich część została należycie opracowana i udostępniona drukiem. Z tym większym zadowoleniem trzeba przyjąć opublikowanie wyników przeprowadzonych jeszcze w 1928 r. przez A. Stierena ratowniczych badań dwóch silnie zniszczonych grobowców typu korytarzowego w Lengerich-Wechte, w dorzeczu górnej Wezery. Niestety zarówno dokumentacja, jak i większość zabytków z tych odkryć zaginęły w czasie wojny. Szczęśliwie zachowały się natomiast negatywy fotografii oraz rysunki zabytków wykonane jeszcze przed wojną do rozprawy doktorskiej H. Knölla. One też stały się zasadniczo przedmiotem omawianej publikacji, której znaczenie polega przede wszystkim na udostępnieniu czytelnikom typologicznie poklasyfikowanych, bogatych materiałów ceramicznych, należących do – ogólnie rzecz biorąc – zachodniej grupy kultury pucharów lejkowatych. Na uwagę zasługuje bardzo staranne wykonanie całego materiału ilustracyjnego i jego powiązanie z katalogiem źródeł. Fotografie ceramiki uzupełnione zostały rysunkowymi rekonstrukcjami typów naczyń, co ma szczególne znaczenie przy korzystaniu ze zdjęć jedynie drobnych fragmentów ceramiki. Praca

została wydrukowana na znakomitym papierze, przy zastosowaniu godnej podziwu techniki reprodukcji dawniej sporządzonych zdjęć. W sumie otrzymujemy niewielką, wzorcowo wykonaną publikację, chociaż obejmującą na pewno tylko część uzyskanych w czasie wykopalisk informacji. Godnym podkreślenia jest zamieszczenie w pracy również streszczenia w języku polskim.

Jan Machnik

1. P. Czerny 1961, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1961, 1, 101-110. 2. Czerny 1962, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1962, 1, 101-110.

3. Czerny 1963, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1963, 1, 101-110. 4. Czerny 1964, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1964, 1, 101-110. 5. Czerny 1965, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1965, 1, 101-110.

6. Czerny 1966, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1966, 1, 101-110. 7. Czerny 1967, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1967, 1, 101-110. 8. Czerny 1968, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1968, 1, 101-110.

9. Czerny 1969, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1969, 1, 101-110. 10. Czerny 1970, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1970, 1, 101-110.

11. Czerny 1971, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1971, 1, 101-110. 12. Czerny 1972, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1972, 1, 101-110.

13. Czerny 1973, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1973, 1, 101-110. 14. Czerny 1974, *Archaeological Excavations at the Site of the Temple of Isis at Abydos, Egypt*, *Ann. Mus. Civ. Hist. Nat. Torino* 1974, 1, 101-110.